

ZILLEGHEM

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

35ste jaargang nr. 4
oktober-november-december 2014

verantw. uitg. Bertrand Denys, Klapprozenlaan 13, 8210 Loppem

ZILLEGHEM

Handelingen van de Kring
voor Heemkunde en Geschiedenis
'Pastoor Ronse'

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD

<i>Kerst- en Nieuwjaarswens</i>	127
Anna MAERTENS-DECEUR <i>Kerstmis 1944 te Zedelgem</i>	129
André KEMPINCK <i>Kent u ze nog? De zevendejaars van de Zedelgemse St.-Leoschool anno 1941-'42</i>	134
Bertrand DENYS <i>Loppem vroeger en nu</i>	147
<i>Inhoudstafel 35ste jaargang 2014</i>	

oktober - november - december 2014 - 35ste jaargang nr. 4

Redactie en bestuur

Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8210 Loppem
Patrick Arnou, Burg. J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Johan Braet, Wantestraat 136, 8310 Assebroek
Willy Casier, Wildebeekstraat 23, 8211 Aartrijke
Noël Denolf, Snellegemsestraat 118, 8210 Zedelgem
Pol Denys, Hendrik Baekelandlaan 57, 8211 Aartrijke
Paul Vandenbussche, Guido Gezellelaan 44, 8210 Loppem
André Vanhevel, Belledreef 4, 8210 Veldegem
Johan Verplancke, Torhoutsesteenweg 396, 8210 Veldegem

Lidmaatschap: € 10,00

IBAN: BE48 7381 1720 5627 - BIC: KRED BE BB
Heemkundige Kring 'Pastoor Ronse' Zedelgem

Secretariaat en ledenadministratie

Willy Casier, Wildebeekstraat 23, 8211 Aartrijke
Tel. 0475/64.81.16 - E-mail: willy.casier@gmail.com

Redactiesecretariaat

Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8210 Loppem
Tel. 050/82.42.74 - E-mail: bertrand.denys@telenet.be

Website

users.telenet.be/pastoor.ronse

Studies verschenen in 'Zilleghem' of uittreksels daarvan mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur. Iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Illustratie op de cover

Loppems dorpsgezicht vanaf de dorpplaats, eind jaren 1950 of begin jaren '60, met v.l.n.r. de herberg Het Schaak, het zgn. 'Strontstraatje' (begin van de Kapellestraat), herberg In de Doolhof, de Steenbrugsestraat richting Brugge, herberg De Nachtegaal en de inrijpoort van herberg 't Gemeentehuis (foto Gemeentearchief Zedelgem, verzameling L. Bonduel)

Vrolijke Kerst en voorspoedig 2015

We zullen het geweten hebben. Het afgelopen jaar stond in het teken van 100 jaar Grote Oorlog. Sober, maar intens herdacht de gemeente Zedelgem Wapenstilstand 1918. Met een meertalige eucharistieviering werd de dag geopend. Aandacht werd besteed aan onze Duitse en Letse broeders, respectievelijk vertegenwoordigd door de burgemeester Artur Greis van onze Duitse jumelagegemeente Reil, en door de Letse ambassadeur. Een bloemenhulde en muzikaal eerbetoon aan onze eigen gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog sloten de voormiddag af. In de namiddag kregen de 108 jonge Zedelgemse slachtoffers die hulde nog eens in een overzichtstentoonstelling in de hal van het gemeentehuis. Hun gedachtenis werd opgeroepen in woord en beeld. Enkele bestuursleden van onze Kring, geleid door archivaris Johan Braet, werkten mee aan het project. Het drieluik werd 's avonds afgesloten met een optreden van het Veldegemse koor 'De kleine zingerij' o.l.v. Pieter Garsbeke. Zij trakteerden ons op een originele manier op gevarieerde oorlogsliederen.

In ons tijdschrift scho(e)nken wij enige aandacht aan 14-18, ook

in het komende jaar. In 2015 zal tevens 'Waterloo 1815' in de kijker staan en dicht bij huis zal ten slotte ook herdacht en gevierd worden dat de jongste onzer parochies Veldegem 150 jaar bestaat (1865-2015).

Onze ledenbijdrage blijven we in 2015 nog maar eens behouden op de prijs van €10,00. Naast de zorg voor ons tijdschrift zullen wij verder een paar interessante heemkundige lezingen organiseren.

Hierbij doen wij een appèl op de potentiële schrijvers onder onze leden om een aspect van de geschiedenis van onze deelgemeenten te vereeuwigen in een artikel(tje). Uw schrijfsels zijn steeds welkom bij onze redactie.

Wij hopen u allen alvast in ons ledenbestand te mogen houden, zij het als passief of actief medelid en wij wensen u een Vrolijke Kerst en een Gelukkig 2015.

Het bestuur

Kerstmis 1944 te Zedelgem

Anna MAERTENS-DECEUR

December 1944. De Tweede Wereldoorlog loopt naar z'n einde. Terwijl de geallieerden nog volop slag leveren rond Bastogne om de Duitsers terug te dringen, is het in onze streken rustiger geworden. De bevrijding maakt een einde aan vier jaar oorlogsgeweld en ontbering. Achter de donkere wolken schuilt nu een sprankeltje zon.

Bij ons in Zedelgem is er nog volop bedrijvigheid rond het munitiedepot in 't Park, langs de Diksmuidse Heirweg. De Engelse legerdiensten zijn er in de gebouwen van het munitiedepot ingekwartierd en bewaken er Duitse krijgsgevangenen.¹

Na hun dagtaak krijgen de nog aanwezige militairen enkele uurtjes vrij om zich te ontspannen. Ver hoeven zij daarvoor niet te gaan: de wijk 'Den Heirweg' alleen al kent nog een elftal afspanningen of cafés. Eén ervan is café De Noordwandeling², uitgebaat door Richard Vanpraet, zijn vrouw Maria Kempinck, hun getrouwde dochter Germaine met haar man André Maertens en sinds oktober hun kleine spruit Daniël en hun jongste nog thuis wonende dochter Irene, dan 17 jaar oud.

Soldaten zijn ook maar mensen van vlees en bloed en zij vinden spoedig de weg naar 'De Noordwandeling', waar de altijd vrolijke Irene een graag geziene cafédochter is. Zij doet ook haar best opdat die soldaten, ver van hun huis en familie, zich hier een beetje thuis zouden voelen. Zo ook wanneer zij vragen of het niet mogelijk zou zijn om tegen het naderende kerstfeest een Christmas tree in het café te zetten. Dat willen Irene en haar familie maar al te graag! Bij de buurman en boswachter Casier wordt een mooie dennenboom gevraagd, wat met al die sparrenbossen in de omgeving niet moeilijk te vinden is. De boswachter brengt hem zelfs eigenhandig naar het café!

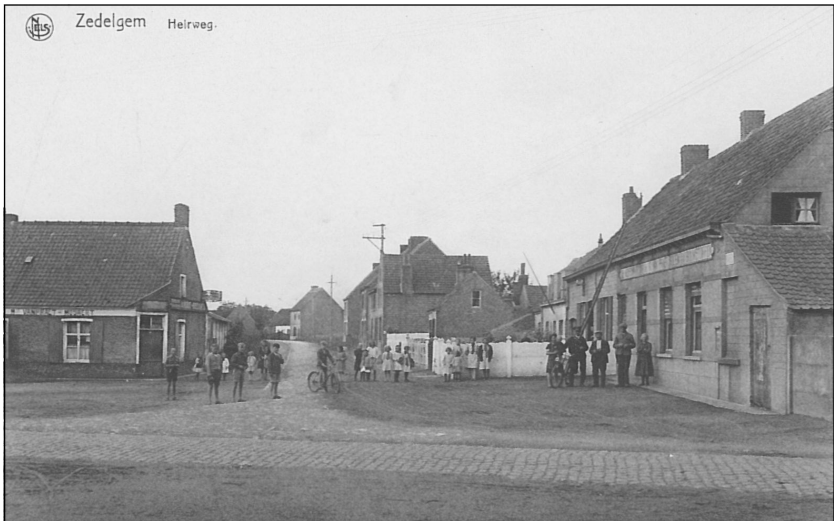
Dan moet Irene de boom versieren. Veel is er niet bij de hand en Irene springt op de fiets en rijdt naar Brugge om de nodige versiering: meestal gekleurde papiertjes die in strikjes en lintjes aan en in de boom worden aangebracht en veel kleine, veelkleurige kaarsjes, die met knijpertjes op de boom bevestigd worden. De Christmas tree straalt in de ogen van de soldaten, maar nu is de voorbereiding op Kerstmis maar pas begonnen. Iedereen wordt uitgenodigd om op de avond van 24 december Kerstmis te komen vieren!

Vader Richard Vanpraet schrobt het fornuis waarin anders het eten voor de dieren gekookt wordt tot het blinkt als nieuw. Moeder Marietje en schoonzoon André schillen de hele namiddag aardappelen en Germaine en Irene trekken naar burens, vrienden,

Fig. 1 (rechtsboven) Herberg De Noordwandeling in 1918. De herberg was gelegen aan het kruispunt van de Diksmuidse Heirweg en de Snellegemsestraat, daar waar nu Bouwmaterialen Maertens gevestigd is. (Verzameling Filip en Maarten Caerels, Loppem).

Fig. 2 (rechtsonder) Dezelfde herberg circa 1947, ten tijde van de uitbating door de familie Vanpraet. (Verzameling Gemeentearchief Zedelgem)

kennissen en boeren uit de buurt om eieren te vragen voor het grote feest. Ze moeten niet lang aandringen: voor hun bevrijders hebben de mensen alles over. De nodige vetstof wordt in de ketel gedaan en men kan beginnen aan het kerstmaal: French fried and eggs!!

Vanaf 18 uur komen de soldaten en omwonenden afgezakt, eerst tot het café nokvol is, maar daarna tot ver buiten het pleintje voor de deur, steeds maar meer en meer en meer... Zij zijn er allemaal: de Engelsen, Schotten, Ieren, Zedelgemnaren, kortom, het wordt een nooit geziene verbroedering. Ook de hoge officieren nemen deel aan het feest! Er wordt gegeten en gedronken, gelachen en gezongen. André moet voortdurend met zijn fiets naar de brouwerij op het dorp om drank bij te halen. En dan de French fried and eggs: een bord frietjes met twee gebakken eitjes 'sunny side up' (spiegeleieren) zijn het heerlijkste feestmaal dat zij in de laatste jaren hebben genoten.

Wanneer gevraagd wordt om ook de kaarsjes aan te steken, stelt Irene haar veto: om middernacht!

En wanneer de klokken met twaalf slagen de geboorte van het kerstekind aankondigen en over de hele wereld wordt gevierd, wordt het in het café muisstil. Een voor een worden de kaarsjes ontstoken, en bij het aanschouwen van die dansende vlammetjes begint menig soldaat een kerstlied te neuriën, eerst voorzichtig en schroomvol, maar steeds aanzwellend en tot iedereen zingt van de 'angels' en de 'shepherds' en van 'the King of Israel' die vannacht geboren is. Dan staat de grote officier Schmidt op, neemt de kleine jongen uit zijn wiegje dat in de keuken bij de werkers staat, en terwijl hij die kleine jongen in zijn armen wiegt, zingt hij met een hemelse stem 'silent night, holy night... sleep in heavenly peace'!

Nog steeds is die ‘peace’, die vrede, dichterbij de aarde dan ooit tevoren! Wanneer om twee uur in de nacht de MP’s het bevel geven om naar hun eenheid terug te keren, trekken ze door de ijzige winterkou in dichte drommen terug naar de kazerne. Hun hart voelt warmer dan ooit!

Beste lezer, dit verhaal van Kerstmis 1944 moet je in geen enkel boek gaan zoeken. Het gebeurde ook niet in een land ver ver hier vandaan, maar in ons eigen Zedelgem. Irene zelf heeft het mij tientallen keren verteld en nu heb ik het opgetekend, opdat het zeker nooit vergeten zou worden. En die kleine jongen die voor één nacht als kerstekind in slaap werd gewiegd door die grote Engelse officier Schmidt, dat was mijn man, dat was Daniël!

Zalig Kerstfeest en vrede aan alle mensen van goede wil!!

Eindnoten

¹ In 1945-1946 zal hier het beruchte Prisoner of War Camp opgericht worden voor krijgsgevangenen uit Duitsland en ermee collaborerende staten, o.a. Esten, Letten, enz

² Over café De Noordwandeling, zie: CAPPON Géry, DENOLF Noël en MOYAERT Luc, *Op herbergbezoek in de wijk de Heirweg in Zedelgem in de 20ste eeuw*. Zedelgem, Werkgroep Groot-Zedelgemse herbergen, 1999, p. 24-27.

Fig. 1. Het 7e leerjaar van de Zedelgense Sint-Leoschool (Groenestraat) tijdens het schooljaar 1941-1942

Kent u ze nog?

De zevendejaars van de Zedelgemse St.-Leoschool anno 1941-'42

André KEMPINCK

Ter voorbereiding van een grote paasschoonmaak verkenden mijn vrouw en ikzelf onlangs de zolderruimte van ons huis. Ons oog viel op een oude koekendoos in een kast. Je weet wel, zo'n doos met een deksel met een foto van de koninklijke familie. Wat kon er nu daarin geborgen zitten? Niet veel, slechts twee foto's! Op de eerste staan de vijf leraren van de Zedelgemse Sint-Leoschool, in dienst tijdens de oorlogsjaren 1940-'45. De tweede is minstens even interessant met een groepsfoto van mijn klas tijdens diezelfde periode. Dan rijzen uiteraard de vragen naar de herkenning en naamgeving. Als eerste haalt mijn vrouw er 'Dreetje Kempinck' uit, haar echtgenoot. We hebben eens hartelijk gelachen. Ondertussen ligt de grote schoonmaak allang achter ons en de klus van de identificatie van die jonge kerels is ook geklaard. Het zijn de jongens van het 7^e leerjaar van de Zedelgemse Sint-Leoschool (Groenestraat) tijdens het schooljaar 1941-1942. Gemiddeld werden de overlevenden nu 85 jaar. Ik zal het nu enkel hebben over zij die op de foto prijken. Ook anderen werden 85, over die zal ik het in deze rubriek niet

hebben.

Bovenste rij v.l.n.r.:

SLABBYNCK Roger

Geboren te Snellegem op 21.08.1929 en gehuwd met Rachel Decorte. Hij was de zoon van de veldwachter van Zedelgem. Bij de Xaverianen te Brugge haalde hij zijn middelbaar diploma in de afdeling Wetenschappen A. Daarna beëindigde hij zijn studies aan de Normaalschool te Torhout, waar hij de graad van regent in de wiskunde behaalde. In die hoedanigheid gaf hij bij de Xaverianen te Brugge les in de wiskunde en de esthetica aan de hogere humanioraklassen. Hij overleed te Varsenare op 2 maart 2003.

SABBE Camiel

Camiel werd geboren te Zedelgem op 24.11.1929 en werd kloosterling bij de Xaverianen te Brugge. Zijn middelbaar volgde hij in het SFX te Brugge, afdeling Wetenschappen A. In het laatste jaar trad hij toe tot de Orde van de Xaverianen en als novice diende hij een ander leerprogramma te volgen, waarin ook universitaire studies. Toen hij afstudeerde, trok hij naar de missies in Belgisch-Congo. Daar werd hij broeder-provinciaal en gaf er les in de humaniora. Bij een missie in Isleworth (Engeland) overleed hij plotseling aan tafel op 15 oktober 1999. Hij werd te Brugge begraven.

GOEGEBEUR Camiel

Hij werd geboren te Zedelgem op 03.02.1929 en trouwde met Anna Vanhove. Als zoon van een timmerman trok hij na zijn lagere school te Zedelgem naar het V.T.I. te Brugge. Na zijn beroepsopleiding volmaakte hij zich bij zijn vader August. In 1951 nam hij diens timmer- en meubelzaak over en startte een

nieuw bedrijf als timmerman en meubelmaker aan de Torhoutsesteenweg te Zedelgem. Het werd een renderend bedrijf dat soms 5 à 6 man tewerkstelde. Hij vond ook nog de tijd om les te geven als technisch leraar in de houtbewerking aan het V.T.I. te Brugge. Hij stapte uit het leven te Brugge op 13 april 1993.

KEMPINCK André

André zag het levenslicht te Zedelgem op 10.09.1929. Zijn echtgenote is Gisela Baes. Zijn middelbaar onderwijs volgde hij bij de Xaverianen te Brugge in de Economische afdeling. Daarna was hij steeds werkzaam in de diensten van A.D.M.B. te Brugge. Dit dienstencentrum is al jaren hoofdsponsor van Cercle Brugge. Na 40 jaar dienst kon hij op brugrustpensioen op 1 oktober 1989. Hij was heel sportief. Zo reed hij samen met gemeentesecretaris Willy Vergauwe de fietstrip Zedelgem-Lourdes in juli 1981 (11 fietsdagen / 1310 km). Zijn adres is sedert 60 jaar Kezelbergstraat 4, Zedelgem.

DAMME Gerard

Gerard is geboren te Veldegem op 05.07.1929 en is gehuwd met Nera Bohez. Na zijn lagere school werd hij tewerkgesteld in de werkhuizen Flandria fietsenfabriek. Door de jaren heen is hij daar een goede paswerker geworden. Gezien zijn sportieve gaven was hij jarenlang één der steunpilaren van de voetbalploeg F.C. Flandria Zedelgem. Hij werd geroemd voor zijn speltechniek en sportiviteit. Hij kon op brugpensioen en op die manier zijn fietsliefhebberij naar hartenlust beoefenen. Vandaag woont hij aan de Hoefijzerlaan 56 te Brugge.

DEGRANDE André

André Degrande kwam ter wereld te Zedelgem op 05.07.1929 en huwde met Gabrielle Lamote. Na zijn lagere school te

Zedelgem vond hij werk in de meubelfabriek Belfort in Sint-Andries. Daar leerde hij het beroep van meubelmaker. Zijn hele loopbaan bracht hij in datzelfde bedrijf door. Zo werd hij een heel bekwaam vakman en bracht het tot meester-gast. Hij werd zowel door zijn patrons als door zijn medewerkers erg gewaardeerd. Als gepensioneerd fietste hij regelmatig door het Brugse Ommeland. Hij overleed te Sint-Andries op 2 maart 2012.

DECOSTER Carolus

Carolus werd geboren te Bekegem op 25.04.1929. Zijn echtgenote heette Raymonda Mylle. Het dagelijkse fietstraject Bekegem-Zedelgem en terug en dit doorheen het Vloethemveld en in volle oorlogstijd had geen vat op de olijke Carolus, die altijd joviaal bleef. Vanaf zijn veertiende ging hij voor een periode van vijf jaar werken in een matrijzen- of mallenbedrijf. Dan schakelde hij over op het bouwbedrijf. In die sector bereikte hij de pensioenleeftijd. Dan werden de mallen of moules opnieuw zijn liefhebberij. Zo kon hij veel mooie beeldjes maken die hij dan uitstalde in een kleine daarvoor bestemde ruimte. Zijn huidige adres: Brugse Baan 267, Oudenburg-Roksem.

VERPLANCKE Henri

Henri Verplancke werd eveneens geboren te Bekegem op 04.09.1927 en trouwde met Maria David. Hij was de 'fietsmakker' van Carolus Decoster. Na zijn lagere school leerde hij het vak van elektricien. In die hoedanigheid vond hij werk in de naburige betoncentrales. In de dienst onderhoud was hij actief als elektricien-opzichter. Structo en Lithobeton waren zijn werkgevers. Daar bracht hij het tot de functie van meester-gast in het onderhoud. Op 14 mei 1985 overleed hij al te jong te Brugge.

DECEUNINCK Michel

Michel kwam ter wereld in Gits op 18.02.1930. Hij trouwde met Yolande Vancoppenolle. Als boerenzoon had hij het geluk verder te mogen studeren. Hij trok naar het Sint-Leocollege in Brugge voor zijn middelbaar. Na zijn humaniora leerde hij de boerenstiel aan op het bedrijf van zijn vader Honoré. Toen hij het mooie 'Noordweghe Hof' (Diksmuidse Heirweg) van zijn vader overnam, werd hij op die oude en bekende boerderij de moderne boer en dit tot zijn pensionering. Hij overleed in Oostkamp op 26 november 2013.

LOMMENS Werner

Werner Lommens verbleef maar korte tijd in Zedelgem. Zijn vader Adolf was commandant van de Rijkswacht te Zedelgem. Het verblijf van Werner in Zedelgem hing uitsluitend af van het verblijf van zijn vader in de rijkswachtkazerne. Nergens konden we wegens de wet op de privacy verdere informatie verkrijgen. Toch vernamen we ergens dat Werner aan het Sint-Leocollege te Brugge gestudeerd zou hebben.

VIANE Omer

Omer werd geboren te Bekegem op 27.02.1927 en trouwde met Lucretia Declerck. Hij was nog één van de vele Bekegemnaren die te Zedelgem lagere school liepen. Hij was de zoon van de oud-burgemeester van Bekegem Frans Viane. Vanaf zijn lagereschooltijd wou Omer al iemand worden en zo werd hij met een eigen zelfstandig bedrijf beloond als boomzager, een beroep dat langzaam aan het verdwijnen is. Omer is de grootvader van Denis Viane, bekende Cercle-speler, die enkele jaren geleden nog kapitein was van het elftal van Cercle. Omer overleed te Zerkegem op 16 februari 2003.

DEMEULENAERE Julien

Hij kwam ter wereld op 25.04.1929 te Zedelgem en werd kloosterling bij de paters Jozefieten. Als jongste lid van een boerenfamilie trok hij voor zijn middelbare studies naar het college van Melle. Daar trad hij op 1 september 1950 toe tot de Orde van de Jozefieten. Hij werd priester gewijd op 28 april 1957. Hij was meer dan 30 jaar leraar en surveillant en later econoom aan zijn vroegere college te Melle. Totaal onverwacht is hij in de Heer ontslapen te Melle op 14 juli 1992.

CARPELS Lucien

Lucien werd te Brugge geboren op 21.08.1928 en trouwde met Jeannette Buffel. Lucien was een punctuele man. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij tekenaar zou worden. Na zijn studies kwam hij terecht bij de diensten van La Brugeoise, waar hij als technisch tekenaar actief was. Daar kon hij ook zijn beroepsloopbaan afsluiten en op pensioen gaan. Lucien had ook de gave van het woord. Wat hij vertelde was zinvol en daarom was hij ook een graaggeziene figuur. Hij woont vandaag nog steeds aan de Petrus Van Haverbekestraat 1 te Zedelgem (De Leeuw).

DEVRIENDT André

André werd geboren te Brugge op 21.08.1928. Hij huwde met Jeanette Declerck. Als kloekgebouwde man was André een jongen die overal zijn mannetje stond. Na een mindere periode van paraatheid bleef hij na zijn militaire dienst bij het leger als 'diensthernemer'. Bij zijn pensionering was hij als militair werkzaam in het munitiedepot te Zedelgem. Op 26 mei 2002 overleed André in Kortrijk.

DEWITTE GERMAIN

Germain zag het levenslicht te Zedelgem op 31.08.1928 en huwde met Margaretha Hollevoet. Als jongste uit een groot landbouwersgezin had hij het geluk thuis te mogen blijven na zijn lagere school op de hoeve 'Hof ter Walle'. Deze mooie, omwalde hoeve die hij van zijn vader Richard kon overnemen, bouwde hij verder uit tot een modelhoeve. Hij was de lustige boer die leefde voor en op zijn landerijen. Tijdens zijn bezigheden liet hij zijn machtige stem over de velden dreunen. De boer van ter Walle is een graaggeziene figuur. Hij woont aan de Hollevoordestraat 7 te Zedelgem.

Zittend v.l.n.r.:

HEYVAERT Gilbert en Wilfried

Ook hier speelde de privacy een belangrijke rol bij de opsporingen. Nergens waren inlichtingen te krijgen. Beide broers werden in 1942 door het Stadsbestuur van Oostende geplaatst bij de familie Camiel Vandekerckhove-Elza De Knock aan de Groenestraat te Zedelgem. Einde 1942 zijn zij door bepaalde Oostendse diensten teruggehaald uit het gezin. Verder werd nooit nog iets over hen gehoord, ook niet door het pleeggezin Vandekerckhove.

CATTRYSSE Achiel

Achiel zag het levenslicht te Snellegem op 05.08.1928 en trouwde met Nelly Desopper. Om Achiel te typeren citeer ik uit zijn bidprentje: "Achiel, hooggezet en op de dorsmachine was- in menig kinderoog- als een koning op zijn troon wanneer hij op hete zomerdagen door het dorp reed om daarna verscholen in het rijpe koren de oogst neer te maaien en schuurrijp af te leveren." Achiel was zijn hele leven lang een bekende, noeste loonwerker. Zijn bedrijf had hij van zijn vader overgenomen. Achiel stierf te Snellegem, nauwelijks 52 jaar oud.

DEVRIENDT Firmin

Firmin kwam ter wereld te Zedelgem op 11.01.1929. Hij was getrouwd met Clara Vanslambrouck. Na zijn lagerschooltijd moest Firmin helpen op de ouderlijke boerderij. Maar hij verlangde meer: een zelfstandige zaak oprichten. Zo startte hij een handel in granen, veevoeders en meststoffen en trok daarvoor naar het naburige Loppem, waar hij een trouwe vriend (what's in a name) werd van zijn klanten-landbouwers. Hij kon hun vertrouwen winnen door op een eerlijke manier handel te drijven en dat rendeerde. Die eigen zaak heeft hij dan verder uitgebreid in zijn nieuwe handelspand aan de Beukenweg. Firmin overleed te Loppem in huiselijke kring, op 1 juni 1986.

GOEGEBEUR Marcel

Marcel werd geboren te Zedelgem op 21.08.1928. Zijn vrouw heette Juliette De Buyser. Na zijn lagere school leerde hij op het hoevetje van zijn ouders de landbouwersstiel. Bij de burenen was hij een graaggeziene hulp. De door hem in het leven geroepen "Dienst voor wederdienst" bleek achteraf voor het hoevetje van zijn vader en dat van de burenen een schot in de roos. Marcel was voor velen jarenlang de redder in nood door zijn hulpvaardigheid. Later ging hij werken in de plaatselijke fabrieken. Dan kwam zijn eigen gezin op de eerste plaats. Zo ging hij dan ook met gerust gemoed op pensioen. Hij overleed op 19 oktober 2008 in Torhout.

TAVEIRNE André

André zag het levenslicht op 03.10.1929. Hij trouwde met Laura Verhelst. Na zijn lagere school te Zedelgem, trok hij naar het middelbaar bij de Xaverianen te Brugge. Schoollopen was echter niet aan hem besteed en na een paar jaar ging hij meewerken in de zaak van zijn ouders. Hun bedrijf stond aan de

Fig. 2. De lesgevers van de Sint-Leoschool, in dienst tijdens de oorlogsjaren 1940-'45. Zittend: broeder Arseen (André Devos): 7e leerjaar; broeder Grégoire (Jozef Develter): overste en 8e leerjaar; meester Robert Lietaer: 5e en 6e leerjaar. Staande: meester Gaston Verbandt: 1e en 2e leerjaar; broeder Sebastien (Emiel Vanden Abeele): 3e en 4e leerjaar.

beek, dicht bij de Sint-Laurentiuskerk. Het geheel bestond uit een maalderij, handel in granen en veevoeders en een kolenhandel. De leerschool bij zijn vader zette hem aan een eigen bedrijf op te richten aan de Groenestraat: Veevoeders Taveirne. Dit kende een grote bloei. De baas is echter op pensioen en het bedrijf werd niet overgelaten. Vandaag woont André aan de Torhoutsesteenweg 193 te Zedelgem.

BONTE Etienne

Geboren te Zedelgem op 04.07.1929 en getrouwd met Irma

Snauwaert. Wat was de speelse Etienne toch blij toen hij na zijn veertiende niet meer naar school moest! Hij verlangde ernaar vrij te zijn. Tot zijn legerdienst was de fabriek zijn toevlucht. De legerdienst beviel hem echter zo goed, dat hij beroepsmilitair werd. Nog vele jaren voor zijn pensionering had hij geluk met zijn aanstelling in het munitiedepot te Zedelgem. Etienne was in Zedelgem vooral bekend om zijn voortuintje bij zijn woning en in sportmiddens als jeugdscheidsrechter bij de KBVB. In de Groene Meersen was hij referee in alle sporttakken. Hij overleed te Zedelgem op 5 maart 2009.

Broeder DEVOS Arseen

Hij werd geboren te Sint-Eloois-Winkel op 21.09.1913. Kloosterling bij de Broeders Xaverianen. Vanaf het schooljaar 1934-1935 tot en met 1940-1941 gaf hij les aan het vijfde en zesde leerjaar van de Zedelgemse Sint-Leoschool. Vanaf 1941 tot 1947 stond hij voor de klas in het zevende. In 1937-38 deed hij zijn militaire dienst. Broeder Arseen lag aan de basis van de vrije bibliotheek.

Op de foto ontbreken drie leerlingen, die op de dag van de foto-opname niet aanwezig waren op school. Toch verdienen ook zij een vermelding.

POLLET Joridan

Joridan werd geboren in Zedelgem op 10.11.1929. Hij was gehuwd met Hilda Goormachtigh. Na zijn lagere school bleef Joridan op de hoeve van zijn vader Honoré werken. Hij was een werkzame helper. Later nam hij het bedrijf over en bleef gedurende zijn hele beroepsloopbaan op dezelfde post. Hij zaaide, maaide en oogstte op zijn eigen eenvoudige manier.

Kwam hij over als een teruggetrokken persoon, toch was hij een goede, gezellige prater en uitstekende landbewerker. Grote vernieuwer van zijn landbouwwerktuigen was hij niet. Joridan overleed op 7 maart 1997 in Torhout.

VANDEVANNET Michel

Zag het levenslicht te Zedelgem op 07.08.1929 en bleef ongehuwd. Als jonge kerel van 14 bleef hij thuis voor het slachten van kleinvee, hoofdzakelijk kippen en konijnen. Op zaterdag trok zijn vader Henri met zijn fiets naar de markt te Brugge, volgeladen met manden. Daar verkocht of leverde hij dan de geslachte beestjes. Later nam Michel die handel over van zijn vader, maar toch bleef hij hoofdzakelijk thuisslachter. Zijn werk werd naar waarde geschat. Hij overleed te Assebroek op 16 mei 2000.

VAN STEELANT Walter

Geboren te Zedelgem op 03.05.1929 en getrouwd met Angèle Becu. Walter was een echte Van Steelant. Hij was geboren met een “motor” in zijn maag. De spitsvondigheden van het rollend materieel kenden voor hem geen geheimen. Hij volgde na zijn lagere school de afdeling mechanica aan het Brugse V.T.I. Thuis vulde hij zijn mechanische kennis en vaardigheid aan. Kleine uitvindingen, die ook zijn werkgever van dienst konden zijn, waren het resultaat. Later werd hij uitbater van het café ‘Koophandelshuis’ van Jules Verkeyn, dat beter bekend was als de ‘Memling’. Ondertussen bleef hij ook aan de slag als mecanicien. Bij de firma Packo kon hij op brugpensioen. Op 66-jarige leeftijd overleed Walter in Torhout op 21 november 1995.

Loppem vroeger en nu

Bertrand DENYS

Na de Veldegemse dorpskom is die van Loppem misschien wel de meest gewijzigde in de laatste honderd jaar. Op een panoramische foto uit 1913, genomen vanop de kerktoren, is het verrassend te zien hoeveel van de huizen in het oude centrum sindsdien gesloopt werden. Ook de doortocht werd grondig gewijzigd. De herschikking van de ruimte en de heraanleg van de centrumwegen in 1971-1976 door de gemeentelijke en provinciale overheden deed de kern van het dorp totaal van uitzicht veranderen. Tot 1975 doorkruiste de oude N309, een gevaarlijke kasseiweg uit 1840, Loppem. Vooral de bocht bij het kasteel Ter Mote stond bij regenweer bij alle automobilisten bekend als heel gevaarlijk. Eenmaal voorbij de aloude 'Rousselaere heirwech' of 'Rysselschen heerweg', vandaag de Rijselsestraat, wordt de weg naar Steenbrugge kaarsrecht.

Bij de herschikking van de dorpskom werden de huizen van de spie (tussen Kapellestraat en Steenbrugsestraat) gesloopt, o.a. de herberg-slagerij 'De Doolhof' van de familie Conrard Ketels-Delaere, later uitgebaat door Maurice Allaert-Vermeulen en kapper Walter D'Hulster. Ook de herbergen 'De Nachtegaal' (hoek Steenbrugsestraat en Rijselsestraat) en 'Het Schaak' (overkant van De Nachtegaal) verdwenen uit de buurt

om verkeerstechnische redenen. Toen in 1938 het nieuwe gemeentehuis werd gepland in de huizenrij van 'Het Schaak', moest men ruimte vrijmaken door sloping van twee eigendommen die ver buiten de rooilijn stonden en net te koop aangeboden werden. Ze waren bewoond door timmerman Kamiel Osselaere en zijn vrouw Elodie Mortier en André Buffel-Roose. In het volgende pand woonden Aline en Albertine Taveirne. In dat huis hield wijlen dr. Gerard Beeckman vanaf 1941 aanvankelijk consultatie. Daarnaast had je de kruideniers- en stoffenwinkel van Karel en Sidonie Redee-Van Ryckeghem. Ten slotte vond je er de winkel van de zussen Leonie en Elisa Strubbe.

In 1975-76 werd de kaarsrechte Steenbrugsestraat wat omgebogen en het tracé kwam nu achter de bakkerij en herberg 'De Zwaan' van Raoul De Knock en het huis van loodgieter Marcel Van Ryckeghem op grond van o.a. Albert Puype en de familie Redee te liggen. Een stukje van de Stationsstraat en de Steenbrugsestraat die nu de naam 'Dorp' kreeg, bleef afgescheiden voortbestaan als toegangsweg naar het nieuw aangelegde marktplein, de kerk en onmiddellijke omgeving, het gemeentehuis en de horecazaken met het huidige adres 'Dorp'. Voor de aanleg van de markt sneuvelden alweer een reeks oude woningen, hierboven al vermeld. Ten slotte besloot de gemeentelijke overheid van Groot-Zedelgem het mooie, harmonische dorpsgezicht te laten beschermen op 19 mei 1999. Dat houdt in dat de eigenaren van de woningen in de kern geen uiterlijke wijzigingen mogen aanbrengen zonder toestemming van het Agentschap 'Onroerend Erfgoed'.

Het Schaak was verbonden met de houtzagerij die achter het huis lag, het zogenaamde 'boomplein'. Einde 19^e eeuw baatte de familie Blomme het bedrijf uit. Henri Blomme sr. stierf

bijzonder jong en zijn weduwe Sidonie de Milliano hertrouwde in 1899 met Medard Van Loocke uit Sint-Pieters. Sidonie had uit haar eerste huwelijk o.a. Paula, latere medestichtster van de priorij Bethanië en Henri jr., de latere burgemeester van Loppem. Die zette de zaak van Medard Van Loocke voort. Ondertussen bouwde burgemeester Henri Blomme jr. een nieuwe villa aan de Rijselsestraat (ook al gesloopt). Vanaf 1948 bewoonden Marcel Himpens en zijn vrouw Rachel Casert de woning tot 1971. Marcel leidde de werkzaamheden op het 'boomplein'. Ten slotte werd het huis nog voor een paar jaar verhuurd aan Eric Baekelandt. In 1974 verdween de woning met de prachtige klimopgevel uit het dorpsbeeld. Ze moest wijken voor de verbinding van de Rijselsestraat met de vernieuwde provinciale weg N309. Dit betekende het einde van een lange geschiedenis als herberg, brouwerij, smidse, wagenmakerij, likeurhandel, hoeve en houtzagerij. Op het boomplein vestigde zich de jonge schrijnwerker François, zoon van Marcel Himpens. Sinds enkele jaren is de site bezet met het flatgebouw 'De Nachtegaal' en de Schaakstraat erlangs herinnert aan het oude huis.

Dominant in het dorpsbeeld was vroeger de herberg en bakkerij van de familie De Knock. Op deze plaats ging wagenmakersknecht Frederic De Cock, na 12 jaar in 'Het Schaak' gewoond te hebben, de stiel van wagenmaker zelfstandig uitoefenen, samen met drie van zijn vier ongehuwde zonen. Dochter Valentine De Cock trad in het huwelijk met de weduwnaar en bakker-herbergier Richard De Knock die van café 'De Eendracht' kwam. Richard was heel populair en lid van talrijke verenigingen. De statige 'Zwaan' was ondertussen bouwvallig geworden en aan heropbouw toe. De rooilijn van het nieuwe café diende echter de rooilijn van 'Het Schaak' te

volgen. De smalle doorgang door het dorp (5 m) moest dringend verbreed worden. Tijdens de werkzaamheden ontdekten bouwvakkers twee geraamten en stukken van lansen, waarschijnlijk afkomstig van soldaten. In 1908 openden Richard De Knock en zijn vrouw Valentine De Cock de nieuwe bakkerij-herberg-winkel. Op de verdieping van 'De Zwaan' werden ook maaltijden geserveerd. Via de inrijpoort kon men naar de bakkerij. Tijdens de Eerste Wereldoorlog speelde deze bakkerij een belangrijke rol in de voedselbedeling te Loppem.

Op het achtererf van 'De Zwaan' hadden de gebroeders De Cock ondertussen een huis met wagenmakerij (de huidige Bis Art) gebouwd.

In 1929 volgde Raoul De Knock zijn overleden vader op in 'De Zwaan'. Samen met zijn vrouw Madeleine Beuselinck, hield hij er tot 1948 herberg en tot 1960 bakkerij. Wijlen Jozef Misseeuw, bakker uit de Kattestraat leerde er de stiel. Op de hoogdagen van de bakkerij werd het brood met twee karren en twee paarden rondgevoerd over heel Loppem door o.a. Albert Wittevrongel. Van 1960 tot 1969 stond Willy Cooleman aan de oven, maar in 1969 ging de bakkerij definitief dicht. Raoul en zijn vrouw bleven er nog wonen tot ze overleden in 1981 (Madeleine) en 1982 (Raoul). Net als zijn vader was Raoul een Loppemse volksfiguur: Vlaamsgezind, bestuurslid van vele verenigingen en organisator van feestelijkheden. Achtereenvolgens waren er in zijn grote woning nog een apotheker en een tandarts actief. Vandaag wordt de woning betrokken door Christiane Vandenheede, weduwe van veldwachter Achiel Bonduel. Haar zoon Marc, eigenaar van het huis, hield er enkele jaren kantoor voor KBC-verzekeringen.

Op de plaats van de huidige 'Bis Art' stond oorspronkelijk de

wagenmakerij van de familie De Cock. Tussen 'De Zwaan' en deze woning was er een doorgang naar het achtererf voor de wagens. Loodgieter Marcel Van Ryckeghem nam er zijn intrek op het einde van de veertiger jaren. Sinds 1976 baten er Luc Spyschaert en zijn vrouw aanvankelijk een fotozaak uit. Tegenwoordig zien ze meer brood in een eetcafé.

Naast de huidige 'Bis Art' werd in 1938-39 een nieuw gemeentehuis gebouwd. Op 30 december 1944 werd het appartement van de conciërge in het gebouw getroffen door een losgekomen benzinetank van een overvliegend Engels vliegtuig. Vader Walter Bruggeman (32), zijn vrouw Esthella Engelrelst (27) en hun drie kinderen (een jongen en twee meisjes van respectievelijk 2,5 jaar, anderhalf jaar en 4 maanden) kwamen om. Eerder had de gemeente Loppem achtereenvolgens gebruik gemaakt van de herbergen 'De Zwaan' en het 'Gemeentehuis' voor haar administratieve taken. Laatstgenoemde herberg draagt nu de naam 'Sint-Maarten' en werd daar opgetrokken tussen 1866 en 1875 door Albert Lippens. Het huis beschikt over een overbouwde inrijpoort en een gelagzaal op de verdieping voor de gemeenteraden. Tot 1952 is de familie Lippens er blijven wonen. Vandaag wordt de bruine kroeg gerund door Victor Scheuremans die onlangs nog de Pier Petteprijs in ontvangst mocht nemen als de 'Loppemnoare van 't jaar 2014'. Zijn interieur houdt hij volks en authentiek oud. Zijn collectie devotiebeelden is alom bekend.

Begin augustus 1967 werd de oude winkel van de gezusters Germaine en Maria Puype naast 'Sint-Maarten' gesloopt. Ooit was dit de herberg 'De Nachtegaal' geweest. Rond 1900 stond de weduwe Treze Maes (weduwe Pietje Maes) er achter de tapkast, samen met haar dochter Rosalie (Lietje). De uitbaters laafden niet alleen de dorstigen, maar boden er ook logement en

eten aan. Op maandagavond arriveerden hier de veefokkers en -handelaars uit het Wingense, stalden hun vee om dan 's anderendaags vroeg naar de Brugse markt te trekken. Ook de Italiaanse mozaïekleggers van Zevenkerken logeerden hier tijdens hun werkzaamheden in de abdij. De laatste herbergier was er Henri Misseeuw die in 1922 naar café 'De Congo' trok aan de Kattestraat, vandaag bakkerij Misseeuw. Vicor Puype-Hahn, hovenier bij de familie van Caloen op het Groot Kasteel, kocht de herberg en maakte er een kruidenierswinkel van. Bij de nieuwbouw, einde jaren zestig van de vorige eeuw, werd ook hier de rooilijn een flink stuk teruggedrongen. De laatste paar decennia baatte Linda Sabbe er een bloemenzaak uit. Vandaag is er een fitnesscentrum actief. 'Residentie De Nachtegaal', het appartementsblok op het boomplein, herinnert nog aan de oude herberg 'De Nachtegaal'.

Geraadpleegde literatuur

BRAET Johan, 'Het gemeentehuis van Loppem: hoe het vroeger was', in: *Info Zedelgem*, Gemeente Zedelgem, 1999, 3, p. 17-19.

VAN VLAENDEREN Patricia en VRANCKX Martien, *Bouwen door de eeuwen heen, gemeente Zedelgem*, Vlaamse Overheid, Ruimte en erfgoed, 2010, p. 305-317.

VERSTRAETE Raymond, 'De Sociale en Economische Toestand van 1900 tot 1914 te Loppem', in: *Brugsch Handelsblad*, zaterdag 13 januari 1968.

VERVENNE Alban, *Oude hoeven, herbergen en molens en hun bewoners te Loppem*, Loppem, Heemkundige Kring van Loppem, 1976, p. 129-137 en 145-147.

VERVENNE Alban, 'Loppem in vroeger dagen', in: *Parochieblad van Loppem*, 1970.

Met dank aan Jozef en Marie-Thérèse Van Ryckeghem voor de mondelinge informatie.

Fig. 1 - Panorama van de Loppemse dorpskom en de Steenbrugsestraat, anno 1913. Links vooraan twee woningen, gesloopt voor het gemeentehuis in 1939, daarachter bakkerij en herberg 'De Zwaan' van Richard De Knock (nog bestaande), herberg 'Het Schaak' (gesloopt in 1974) en café 'In de Doolhof' (gesloopt in de zeventiger jaren). Rechts 'De Nachtegaal' (gesloopt in de zestiger jaren) en het nog bestaande 'Gemeentehuis'. (foto Gemeentearchief Zedelgem)

Fig. 2 - De Steenbrugsestraat richting St.-Michiels, einde jaren 1950 of begin jaren '60. Vooraan links 'Het Schaak', achteraan links, tussen Kapellestraat en Steenbrugsestraat café 'In de doolhof', rechts op de voorgrond de oude afspanning 'De Nachtegaal'. (foto Gemeentearchief Zedelgem)

Fig. 3 - Hedendaagse opname van dezelfde buurt. Zowel 'De Nachtegaal' als 'In de Doolhof' en 'Het Schaak' werden gesloopt. (foto B. Denys)

Fig. 4 - De Stationsstraat richting station, einde jaren 1950 of begin jaren '60. Het witte gebouw op de achtergrond is de slagerij van André De Schacht, nu de restaurant Paseo en Chablis. Alle woningen aan de rechterkant werden gesloopt voor de aanleg van de markt. Op de plaats van de witte auto (op de foto al gesloopt) woonde Kamiel Osselaere. Daar hield wijlen dr. Gerard Beeckman aanvankelijk consultatie. De eerste woning van de reeks op de foto werd bewoond door Aline en Albertine Taveirne. In het volgende huis hielden Karel en Sidonie Redee-Van Ryckeghem winkel en het laatste pand huisvestte

Fig. 5 - De buurt van kerk en markt, anno 2014. (foto B. Demys)

Fig. 6 - Zicht op het Loppemse gemeentehuis van 1939 met aanpalende huizen. Opname uit de vijftiger jaren. (foto Gemeentearchief Zedelgem)

Fig. 7 - Hetzelfde gemeentehuis en de aanpalende panden. (foto B. Denys)

Fig. 8 - Hedendaagse opname van op de kerktoren van de Loppense dorpskom en de Steenbrigsestraat. (foto Jens Devos)

Fig. 9 - Bakkersknecht Jozef Misseuw met zijn paard voor de bakkerij De Zwaan van Raoul De Knock. (foto Bart Misseuw)

Inhoud van de 35ste jaargang (2014)

Patrick ARNOU

<i>Het oorlogsverhaal van Marie Verkeyn</i>	3
<i>Een wild zwijn geschoten in Vloethemveld in 1897</i>	47
<i>Panzerjäger-Abteilung 19 (L) te Zedelgem in februari 1944</i>	67

Bertrand DENYS

<i>Loppem vroeger en nu</i>	23
<i>De Veldegemse activist Julius Sabbe tijdens WO1</i>	32
<i>Op de boekenplank</i>	77
<i>In memoriam Arseen Verleye en Irena Rosseel</i>	87
<i>De inname van Loppem door de Duitsers op 14 oktober 1914. Uit de dagboeken van Albert van Caloen en Joseph Coppieters</i>	105
<i>In memoriam Maurice Haesaert</i>	122
<i>Loppem vroeger en nu</i>	147

Bertrand DENYS en André VANHEVEL

<i>Krakkepad, een natuur- en cultuurhistorische wandeling door Veldegem</i>	57

Pol DENYS

<i>Kunst om den brode uit het P.O.W. Camp te Zedelgem, 1945-1946</i>	91

André KEMPINCK

<i>Kent u ze nog? De zevendejaars van de Zedelgemse St.-Leoschool anno 1941-42</i>	135

Anna MAERTENS-DECEUR

<i>Kerstmis 1944 te Zedelgem</i>	129

Johan Walcarius

Groenestraat 31 bus 2
8210 ZEDELGEM

TEL 050 20 06 02

FAX 050 20 82 88

johan.walcarius@verz.kbc.be

FSMA-nr.: 101723A

O.N.: BE088786861

